

Balogh János

Szegedi Tudományegyetem

MA

Az ugrós

Régi stílusú táncaink archaikus típusának, az ugrósnak tartalmi, formai és funkcionális vizsgálata, valamint összehasonlító elemzése olyan vonásokat tárt fel, mely szükségessé teszi eddigi ismereteink újragondolását, és kutatási-elemzési módszereink kiszélesítését.

A kutatási szelvényként választott változatos táji és kulturális mintavétel, a recens irodalom, az itt végzett korabeli gyűjtések valamennyi elérhető kézirata, az archív filmes gyűjtések teljes folyamatlejegyzései, és a kiegészítő terepmunkák széles spektrumú, mély analízist tettek lehetővé. A több mint 30 településre kiterjedő táncfolklorisztikai vizsgálat alapján jól elhatárolhatóvá vált a kanásztánc-ugrós stílus eszköz nélküli változatként jellemzett formája, valamint az ugrós-legényes típuscsalád már összetettebb ugrós változatai.

Ezek alapján nemcsak a kettős építkezésű, strófikus szerkesztésű, eszköz nélkül járt kanászverbung és az ütempár szerkezetű, füzér- vagy strófikus szerkesztést követő ugrós határolható el. A motívumok szerkesztési elvei, típusjellemzői mellett nyomon követhetők ezek idő- és térbeli megjelenései, terjedése, valamint műfaji keveredései. Továbbá, az eddig részleteiben és teljességében nem vizsgált ugrós tánc típus pontosabb körülhatárolása lehetőséget ad a verbunkokkal és a legényesekkel való kapcsolatának feltárására.

Az eredmények nem csak a tánc típusok eddig kialakított rendjét módosíthatják, de szilárdabb alapot biztosíthatnak a társadalmi vonatkozású táncantropológiai kutatásoknak is.